

UNIDADE 6

Que sabes facer?

Nesta unidade imos escoller o chofer, o cociñeiro e o guía turístico da clase para pasar unha fin de semana de acampada por Galicia. Para iso, imos aprender:

- ◆ a falar de experiencias pasadas ◆ a falar de habilidades e aptitudes
- ◆ a enumerar as calidades e os defectos das persoas ◆ o pretérito
- ◆ a perífrase **ter** + participio ◆ adxectivos de carácter ◆ algúns indefinidos

1. CALIDADES DUN AMIGO

A. Estes adxectivos serven para describir o carácter ou a personalidade. Cales cres que son positivos? Cales negativos?

antipático/a aburrido/a
 responsable impuntual
 tranquilo/a organizado/a
 sinxelo/a paciente intelixente
 irresponsable tímido/a
 xeneroso/a simpático/a
 nervioso/a desorganizado/a
 raro/a puntual
 divertido/a aberto/a impaciente
 despistado/a falador/a
 romántico/a

+	-
Calidades	Defectos

B. Cales das anteriores calidades (ou defectos) cres que tes ti?

• *Eu creo que son bastante simpático, aínda que un pouco desorganizado.*

C. Para ti, cales son as tres calidades máis importantes nun amigo?

• *Para min un amigo ten que ser, primeiro, xeneroso, pero tamén responsable e paciente...*

2. FAMOSOS

A. O programa de radio *Indiscretos* entrevista cada semana persoeiros famosos e ao final do ano os oíntes escollen a personaxe máis interesante. Escoita as entrevistas á cantante Xoana Ribas e ao arquitecto Carlos Fonte. Como cres que son Xoana e Carlos?

- *Eu creo que Xoana é divertida, un pouco desorganizada...*

1

Xoana

.....

.....

.....

.....

2

Carlos

.....

.....

.....

.....

B. Cal dos dous cres que é máis interesante? Por que?

3. ES UNHA PERSOA ROMÁNTICA?

A. Algunha vez fixeches estas cousas por alguén especial?

	Si	Non
1. Preparaches algunha vez unha cea romántica?	☐	☐
2. Escribiches moitos poemas de amor?	☐	☐
3. Viviches algunha historia de amor apaixonada?	☐	☐
4. Algunha vez lle cantaches unha canción de amor a alguén?	☐	☐
5. Namorácheste algunha vez a primeira vista?	☐	☐
6. Xa tiveches que mentir por amor?	☐	☐
7. Dixeches algunha vez: “Quérote”?	☐	☐
8. Declaraches o teu amor pola radio ou pola televisión algunha vez?	☐	☐
9. Fixeches algunha vez unha viaxe moi longa por amor?	☐	☐
10. Enviácheslle rosas ou bombóns a alguén?	☐	☐

B. Imos ver os resultados. Conta as túas respostas afirmativas. Es unha persoa romántica?

Entre 0 e 2 respostas afirmativas.
Es unha persoa un pouco fría. Non sabes o que significa a palabra romanticismo, pero, coidado, recorda que todo o mundo necesita un pouco de amor.

Entre 3 e 6 respostas afirmativas.
Es unha persoa bastante romántica. Gústache demostrarlle os teus sentimentos á persoa amada e facer que ela se sinta ben.

7 ou máis respostas afirmativas.
Sen dúbida, es unha persoa moi romántica, pero, coidado, vivir contigo pode ser como vivir nunha novela rosa.

C. Observaches que no test hai un novo tempo verbal? É o pretérito e serve para falar de experiencias pasadas. Subliña todas as formas de pretérito que atopas na sección A.

D. Sabes en que persoa están as formas en pretérito que acabas de subliñar? Completa este cadro con estas formas que encontraches e os infinitivos correspondentes.

Pretérito	Infinitivo
preparaches	preparar

E. Agora faille as preguntas do test ao teu compañeiro. Quen é o máis romántico dos dous?

- Preparaches algunha vez unha cea romántica? o Si, moitas veces. E ti?

4. NON SABES OU NON PODES?

A. Mira o debuxo. Por que o rapaz di que non? E a rapaza?

B. Cales destas cousas sabes facer ben? Márcao e, logo, explícallo aos teus compañeiros. Quen sabe facer máis cousas?

☐ debuxar	☐ nadar	☐ xogar ao xadrez
☐ tocar a guitarra	☐ esquiar	☐ coser
☐ contar chistes	☐ cociñar	☐ bailar

- Eu sei tocar a guitarra, cociñar e bailar.

Falar de experiencias pasadas: o pretérito

Resumo gramatical p. 139-140

	FALAR	COMER	VIVIR
(eu)	falei	comín	vivín
(ti)	falaches	comiches	viviches
(el/ela/vostede)	falou	comeu	viviú
(nós)	falamos	comemos	vivimos
(vós)	falastes	comestes	vivistes
(eles/elas/vostedes)	falaron	comeron	viviron

Irregulares máis frecuentes

SER	ESTAR	DICIR	FACER	TER
fun	estiven	dixen	fixen	tiven
fuches	estiveches	dixeches	fixeches	tiveches
foi	estivo	dixo	fixo	tivo
fomos	estivemos	dixemos	fixemos	tivemos
fostes	estivestes	dixestes	fixestes	tivestes
foron	estiveron	dixeron	fixeron	tiveron

O pretérito serve para falar de experiencias pasadas (tanto se mencionamos ou non o momento no que ocorreron).

- O ano pasado **estiven** en Marrocos.
 - Que sorte!
- Si que falas ben inglés, non?
 - É que **vivín** uns anos en Inglaterra.

O pretérito aparece tamén con algunhas expresións de frecuencia para informar do número de veces que se realizou unha acción.

moitas veces	algunha vez
varias veces	unha vez
tres veces	nunca
un par de veces (=dúas veces)	

- Estiveches **algunha vez** en América Latina?
 - Si, estiven **moitas veces** en Arxentina e **un par de veces** en Costa Rica.
- Estiveches **algunha vez** en Xapón?
 - Non, **nunca** estiven, pero quero ir algún día.

Ter + participio

Ter + participio úsase tamén para falar de experiencias pasadas, pero emprégase unicamente cando queremos resaltar o feito de que a acción se repetiu no pasado.

teño	
tes	
ten	+ participio
temos	
tendes/tedes	
teñen	

- Este artista **ten viaxado** por moitos países.
- **Teño feito** este prato moitísimas veces.

O participio

Resumo gramatical p. 141

Verbos en -ar:	Verbos en -er e -ir: -ido	Irregulares
-ado		
falado	tido	dito
cantado	lido	feito
mercado	comido	escrito
amado	bebido	descrito
estado	vivido	frito
viaxado	mentido	revolto
invitado	saído	roto

Falar de habilidades

SABER + infinitivo

(eu)	sei	
(ti)	sabes	
(el/ela/vostede)	sabe	+ infinitivo
(nós)	sabemos	
(vós)	sabedes	
(eles/elas/vostedes)	saben	

- **Sabes conducir?**
 - Si, pero non podo porque non teño carné.

Cociña **moi ben**.
 Cociña **bastante ben**.
 Cociña **bastante mal**.
 Cociña **moi mal**.
 Cociña **fatal**.

- **Cociña ben** o teu pai?
 - Non, **cociña fatal**.

Adxectivos de carácter

O xénero

Polo xeral, os adxectivos poden ser masculinos (normalmente acabados en **-o**) ou femininos (normalmente acabados en **-a**). Non obstante, hai algúns adxectivos que teñen a mesma forma para o masculino e para o feminino.

Acabados en -e	Acabados en -ista	Acabados en -al
intelixente	egoísta	normal
paciente	optimista	puntual
responsable	pesimista	especial
amable	realista	leal

Indefinidos

	Afirmativo	Negativo
Persoas	alguén	ninguén
Cousas	algún(s)/algunha(s)	ningún(s)/ningunha(s)

Algún/algunha contraen coas preposicións **de** e **en**.

	algún(s)	algunha(s)
de	dalgún(s)	dalgunha(s)
en	nalgún(s)	nalgunha(s)

5. BUSCA ALGUÉN QUE...

Levántate e pregúntalles aos teus compañeiros se fixeron as cousas da listaxe. Escribe ao lado da frase o nome do primeiro que conteste afirmativamente. Non podes pasar á segunda pregunta ata que atopes alguén que conteste afirmativamente á primeira. Pero, antes, completa a lista con dúas preguntas máis. A ver quen acaba antes.

	NOME
1. Perder as chaves da casa.
2. Ir traballar sen durmir.
3. Saír na tele.
4. Namorarse a primeira vista.
5. Gañar un premio.
6. Mentirlle a un bo amigo.
7. Viaxar sen cartos.
8. Atopar algo de valor na rúa.
9.
10.

- Perdiches algunha vez as chaves?
o Ai eu si! Moitas veces.

6. UN TIPO MOI CURIOSO

A. Vas escoitar unha conversa entre dous amigos. Un deles confesa que é moi curioso. Por que? Anota os exemplos que dá da súa curiosidade.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. E o teu compañeiro? É curioso? Pregúntalle se fixo algunha vez calquera das cousas que escoitou no diálogo.

- Algunha vez escoitaches a conversa doutras persoas nun restaurante?
o Non, nunca. E ti?
• Eu tampouco.

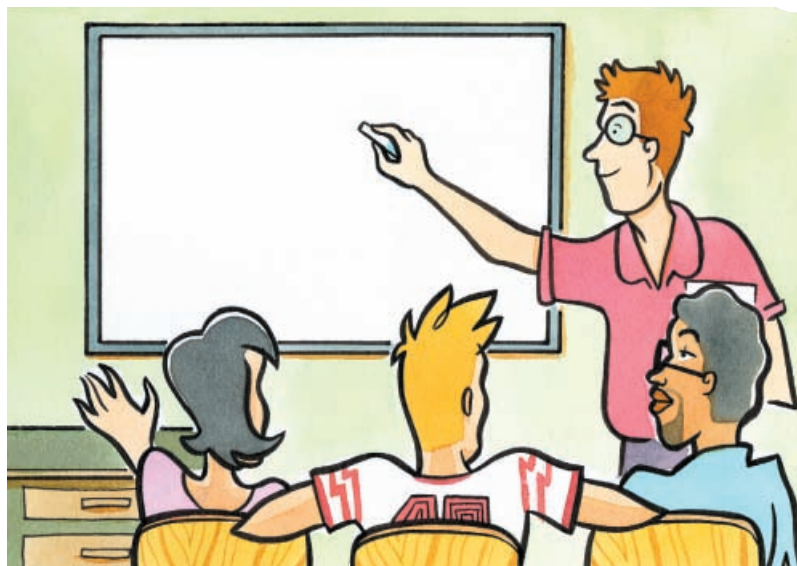
C. Agora explícalle á clase algo que descubriches do teu compañeiro.

7. COUSAS EN COMÚN...

A. Escribe as cinco cousas máis interesantes que fixeches nos últimos meses: lugares que visitaches, pratos que probaches, xente que coñeciches...

- 1 Coñecín un rapaz moi especial!
.....
- 2
.....
- 3
.....
- 4
.....
- 5
.....

B. Agora algún voluntario vai anotar no encerado a información de toda a clase. Que é o que fixeron máis compañeiros?

8. ADEUS PAPÁS!

A. Estás de acordo co que suxire a introdución deste artigo?

QUERES VIVIR SÓ?

Antes de dicirles adeus a papá e a mamá, preguntate:

- Sabes cociñar?
- Es organizado?
- Sabes poñer a lavadora?
- Es responsable?
- Sabes facer a compra?
- Sabes varrer?

• *Eu creo que para vivir só é importante saber...*

B. Pensa agora que preguntas tes que facerte antes de ir vivir a unha illa deserta. Escríbeo.

QUERES IR VIVIR A UNHA ILLA DESERTA?

Antes de dicirle adeus á civilización, preguntate:

9. BÚSCASE CHOFER, GUÍA E COCIÑEIRO

A. Imaxínade que ides pasar uns días de acampada por Galicia. Para iso necesitas un cociñeiro, un chofer e un guía turístico. Cada un de vós escolle un dos tres traballos e escribe as razóns polas que cre que debe ser elixido.

B. Agora cada un de vós vaille explicar á clase as súas razóns. Os demais poden facerlle preguntas.

- *Eu quero ser o cociñeiro porque me gusta moito cociñar. Sei preparar pratos de todo tipo: vexetarianos, xaponeses, franceses... Ademais son moi organizado cos cartos e traballei cinco anos nun restaurante.*
- *Sabes facer pizzas?*
- *Sabes cociñar para moita xente?*
- *Cociñaches algunha vez nun cámping?*

C. Quen son os escollidos? Imos votar.

10. O TEMPO É OURO

A. É posible converter o tempo en cartos? Le o seguinte texto se queres coñecer unha alternativa ao uso do diñeiro.

BANCOS DE TEMPO

Que fai unha persoa cando non ten moito tempo para atender á familia e ao traballo?

Hoxe en día conciliar a vida laboral, familiar e social converteuse nunha proba cada vez máis difícil de superar para as persoas. Así é que a expresión “o tempo é ouro” parece que na actualidade está cobrando máis sentido ca nunca. A incorporación da muller ao traballo e as maiores esixencias competitivas de empresas e servizos públicos fan que as familias non sempre teñan as condicións ideais para atender as distintas necesidades cotiás.

Como solución a estes problemas ideáronse os **bancos de tempo** que son unha iniciativa para organizar o tempo e as habilidades das persoas como moeda de intercambio. A unidade de cambio non é, neste caso, o diñeiro, senón unha medida de tempo. Así, a xente pódese ofrecer, segundo as súas competencias, para a vendima, o coidado dos nenos ou as tarefas domésticas e recibir a cambio outros servizos dos que carece e que non sempre pode atender.

Seguindo estas iniciativas, a Vicepresidencia da Igualdade e do Benestar e a Consellería de Innovación puxeron en marcha a proposta dun **banco de tempo**, que procura fomentar a cooperación entre a cidadanía. O proxecto é xestionado e administrado por un programa informático que leva a conta das horas prestadas e das horas debidas polos usuarios cooperantes e, ademais, rexistra as habilidades e os coñecementos de todos os que participan.

O proxecto piloto céntrase no mundo rural, onde se pretende rescatar a idiosincrasia de “botar unha man”, tan común nas tarefas do campo galego e, deste xeito, promover actitudes asociativas beneficiosas para todos os participantes.

B. Que opinas desta iniciativa? Coñeces algún caso concreto? Coméntao cos teus compañeiros.

C. Por que non poñedes en común as vosas habilidades e os servizos que queredes intercambiar e fundades un “banco de tempo” na vosa aula?

- *Eu son matemático e teño libres as tardes.*
- o *E eu cocino moi ben e non traballo ao mediodía.*

11. OPINIÓNS

A. Algúns galegos que viven fóra cóntannos como ven eles os habitantes dos países nos que residen. Que che parecen as opinións de cada un? Coñeces algunha persoa das culturas mencionadas? Que pensas dos tópicos?

Os suízos son un pouco aburridos, traballan case todo o día, pero son moi organizados. Parece un tópico, pero a verdade é que no seu país está todo moi limpo.

Carlos, 30 anos

Ás veces, os argentinos parecen moi arrogantes, pero é só polo seu xeito de expresarse, porque, no fondo, son moi simpáticos.

Ester, 20 anos

Ao principio pensas que os rusos son un pouco raros, porque non abren os presentes que lles dás. Pero logo ves que é un costume e que son moi acolledores.

María, 46 anos

Os brasileiros son moi divertidos, están todo o día de festa, non son moi puntuais, aínda que tampouco impacientes. Tamén son moi amables.

Antón, 55 anos

Os xaponeses son moi disciplinados e educados, din “grazas” por calquera cousa e sorrín seguido. Nunca poñen unha mala cara.

Marta, 32 anos

B. Coñeces tópicos sobre os galegos? Os galegos que coñeces cumpren eses tópicos? Comentádeo entre todos.